



AALBORG UNIVERSITET

Det Humanistiske Fakultet
Dekanssekretariatet

Dokument dato: 28.01.2020

Dokumentansvarlig: MBR

Senest revideret: Januar 2020

Senest revideret af: MBR

Dato for næste revision:

Godkendt dato: 07.02.2020

Godkendt af: Akademisk Råd

Sagsnr.: 2019-503-00020

Retningslinjer til fremme af god videnskabelig praksis

Det Humanistiske Fakultet, Aalborg Universitet

FORMÅL OG AFGRÆNSNING

Som følge af Lov nr. 383 af 26/04/2017 om videnskabelig uredelighed mv. har Aalborg Universitet indført ny praksisudvalgsstruktur¹. Med implementeringen af den nye struktur er ansvaret for at fastlægge retningslinjer for *behandling af sager* om tvivlsom forskningspraksis og indledende behandling af sager om videnskabelig uredelighed overgået fra Akademisk Råd til AAU Praksisudvalg, mens Akademisk Råd fortsat har til opgave at fastsætte retningslinjer til *fremme af god videnskabelig praksis* inden for det pågældende hovedområde².

Formålet med nærværende retningslinjer er således at fremme god videnskabelig praksis på Det Humanistiske Fakultet - dette gennem en række forebyggende initiativer, der har til sigte at udbrede kendskabet til og forståelsen af gældende kodeks og fagtraditioner for god videnskabelig praksis. Med initiativerne fastlægges samtidig en ansvarsfordeling, som sikrer en indsats på flere niveauer. Endvidere opsummerer retningslinjerne de vigtigste principper og standarder fra Den danske kodeks for integritet i forskning og henviser til den fulde tekst, som indeholder referencer til relevante internationale erklæringer på området.

Retningslinjerne er gældende for samtlige videnskabelige medarbejdere ved Det Humanistiske Fakultet, herunder ph.d.-studerende (ansatte såvel som ikke-ansatte), som derfor er forpligtede til at gøre sig bekendte med nærværende retningslinjer, herunder de dokumenter der refereres til. Studerende er omfattet af Regler om disciplinære foranstaltninger over for studerende ved Aalborg Universitet³.

INDHOLD

Definition af god videnskabelig praksis

Den danske kodeks for integritet i forskning

¹ AAU Praksisudvalgets hjemmeside: <https://www.inside.aau.dk/udvalg/praksisudvalget-AAU/>

² AAU Vedtægt: <https://www.haandbog.aau.dk/dokument?contentId=345312>

³ Regler om disciplinære foranstaltninger over for studerende: <https://www.aau.dk/uddannelser/studievejledning/regler/plagiat/disciplinaerregler/>

Det Humanistiske Fakultet tilslutter sig Den danske kodeks for integritet i forskning⁴ og definerer således god videnskabelig praksis som forskning udført i overensstemmelse med de principper og standarder kodeksen anbefaler, herunder de internationale retningslinjer og anbefalinger kodeksen henviser til. Den danske kodeks bygger på tre grundlæggende principper:

- *Ærlighed* – for at sikre forskningens troværdighed
- *Gennemsigtighed* – for at sikre troværdigheden af videnskabelige ræsonnementer
- *Ansvarlighed* – for at sikre forskningens pålidelighed.⁵

Endvidere definerer kodeksen seks grundlæggende standarder for forskning, der af Uddannelses- og Forskningsministeriet sammenfattes som følger:

1. Planlægning og udførelse af forskning

Forskningsprojekter bør planlægges, udføres og dokumenteres på en sådan måde, at forskningen kan efterprøves og – når det er relevant – reproduceres. Forskere bør afgøre, om der findes særlige forhold, som kræver tilladelser, godkendelser osv.

2. Dataadministration

Data og primært materiale bør gemmes, opbevares og administreres i klar og præcis form, som gør det muligt at evaluere resultatet, følge procedurerne og – når det er relevant og muligt – reproducere forskningen. Perioden for opbevaring af primært materiale og data bør fastlægges efter alment anerkendt og gældende praksis. Data bør imidlertid generelt opbevares i en periode på mindst fem år fra publiceringsdatoen.

3. Publicering og formidling

Forskere har ret og pligt til at publicere og formidle deres resultater. Forskningen bør publiceres på en ærlig, gennemsigtig og nøjagtig måde. Forskere bør give læserne alle relevante oplysninger, f.eks. om begrænsninger i forbindelse med dataanalysen, forskningssponsoreres rolle, tidligere publicering, genbrug af data og resultater, osv. Forskere bør sikre korrekt reference til andres arbejde.

4. Forfatterskab

Tildeling af forfatterskab bør generelt baseres på de fire kriterier i den danske kodeks⁶. Bidrag, der ikke opfylder kriterierne for forfatterskab, bør anerkendes på behørig vis. Alle forfattere er ansvarlige for indholdet af publikationen. Ansvaret bør imidlertid vurderes i forhold til den enkelte forfatters rolle i forskningsprojektet.

5. Forskningssamarbejde

Alle samarbejdspartnere bør tage ansvar for den fælles forsknings integritet. De bør indgå aftaler om alle relevante områder i forskningsprojektet og angive, hvordan ansvarlig forskningspraksis vil blive sikret og implementeret.

6. Interessekonflikter

En interessekonflikt er en situation, hvor økonomiske eller andre interesser potentielt kan kompromittere eller påvirke den professionelle vurdering. Alle parter, der er involveret i den pågældende forskning, bør

⁴ Den danske kodeks for integritet i forskningen: <https://ufm.dk/publikationer/2015/filer/file>

⁵ Ministeriets sammenfatning af den danske kodeks for integritet i forskningen: <https://ufm.dk/publikationer/2015/sammenfatning-af-den-danske-kodeks-for-integritet-i-forskning.pdf>

⁶ Den danske kodeks for integritet i forskningen, 4.1:

i. Tildeling af forfatterskab bør generelt være baseret på kriterierne a-d hentet fra Vancouver-reglerne, og alle personer, som opfylder disse kriterier, bør anerkendes som forfattere:

a. væsentlige bidrag til idé bag eller design af arbejdet eller til tilvejebringelsen, analysen eller fortolkningen af data til arbejdet, og

b. udformning af arbejdet eller kritisk revidering i forbindelse med betydningsfuldt intellektuelt indhold, og

c. endelig godkendelse af den version, der skal publiceres, og

d. aftale om at være ansvarlig for alle aspekter af det udførte arbejde ved at sikre, at spørgsmål i relation til præcisionen eller integriteten af enhver del af arbejdet bliver tilstrækkeligt undersøgt og løst.

oplyse om enhver interessekonflikt, og bedømmere af forskning og forskningsansøgninger, som har en interessekonflikt, bør trække sig fra enhver involvering i processen.⁷

God videnskabelig praksis på HUM

Kodeksens principper og standarder danner grundlaget for en fælles forståelse og kultur omkring integritet i dansk forskning, men samtidig anerkendes det i kodeksen, at standarderne skal implementeres på forskellig vis inden for det enkelte forskningsområde, dvs. med respekt for fagdisciplinens tradition⁸. Det Humanistiske Fakultet dækker over en række fagdiscipliner og der er en høj grad af tværvidenskabeligt/fakultært samarbejde, hvilket nødvendiggør, at implementeringen og udviklingen af uddybende principper og standarder, ud over kodeksens anbefalinger, primært sker i den enkelte forskningsgruppe og løbende i takt med fagdisciplinens udvikling.

Initiativer til fremme af god videnskabelig praksis på Det Humanistiske Fakultet

Følgende initiativer har til sigte at udbrede kendskabet til gældende standarder og principper gennem lettilgængelig information, vejledning, sparring og løbende italesættelse på flere niveauer for der igennem at udvikle en kultur, der sikrer god videnskabelig praksis i fakultetets forskning.

1. Webinar om god videnskabelig praksis for fakultetets VIP

For at give forskere en grundlæggende forståelse af Den danske kodeks for integritet i forskning udvikles der i 2020 et obligatorisk webinar for fakultetets videnskabelige personale. Den personaleansvarlige sikrer, at samtlige VIP gennemfører kurset⁹.

2. Løbende sparring

Forskningsgruppeleder er ansvarlig for, at god videnskabelig praksis italesættes i forskningsgruppen og at forskningsgruppen danner rammen for løbende sparring, herunder om de respektive fagdiscipliners traditioner inden for god videnskabelig praksis. Én gang årligt sparrer forskningsgruppelederne om god videnskabelig praksis i fakultetets forum for forsknings- og vidensgruppeledere. For ph.d.-studerende er hovedvejleder den primære sparringspartner i spørgsmål om god videnskabelig praksis.

3. Rådgivning/Named Person-ordning

Forskere ved Det Humanistiske Fakultet opfordres til at søge rådgivning om god videnskabelig praksis, hvis der opstår tvivl om, hvorvidt gældende principper og standarder overholdes. I de tilfælde er det som udgangspunkt den personaleansvarliges opgave at rådgive om god videnskabelig praksis. For at sikre uafhængig rådgivning og løbende dialog om god videnskabelig praksis etableres der samtidig en Named Person-ordning på HUM. En Named Person-ordning vil bidrage til at skabe den nødvendige opmærksomhed omkring god videnskabelig praksis og vil sikre adgang til uafhængig rådgivning i spørgsmål om god videnskabelig praksis. Named Person-ordningen supplerer således AAU Praksisudvalg, som behandler sager om tvivlsom forskningspraksis og varetager koordineringen og dialogen med Nævnet for Videnskabelig Uredelighed, som behandler sager om videnskabelig uredelighed (fabrikering, forfalskning eller plagiering); forskningsetisk komité, som varetager etiske godkendelser og Akademisk Råd, som fastlægger retningslinjer til fremme af god videnskabelig praksis.

4. Forskningsfrihed

Med udgangspunkt i et øget pres i forhold til eksternt hjemtag og formidling af forskningsresultater vil der være særligt fokus på løbende at afholde seminarer og andre kompetenceudviklingsaktiviteter vedr. forskningsfrihed og integritet i forskning. Målet er at sikre en fælles forståelse af hvad forskningsfrihed og

⁷ Ministeriets sammenfatning af den danske kodeks for integritet i forskningen

⁸ Den danske kodeks for integritet i forskning, s. 5

⁹ Under udarbejdelse

integritet i forskningen er for i højere grad at kende grænserne for, hvornår denne kompromitteres. Med dialog og seminarer om emnet hjælpes VIP på alle niveauer til at navigere i de nuværende rammevilkår.

5. Data Management

For at sikre implementering af AAUs Politik for håndtering af forskningsdata¹⁰ på Det Humanistiske Fakultet udbydes der løbende kurser, seminarer mv. i samarbejde med enheden CLAAUDIA-Research Data Services. Fakultetet er repræsenteret i styregruppen for CLAAUDIA for at sikre, at tværgående initiativer også afspejler fakultetets forskningsmæssige interesser og behov samtidig med, at fakultetsspecifikke initiativer tilrettelægges i tæt dialog mellem CLAAUDIA og dekanatet.

6. Forskningsformidling

Som tillæg til Den danske kodeks for integritet i forskning har Danske Universiteter formuleret syv principper for god forskningsformidling¹¹ for at understøtte, at forskning kommunikeres ansvarligt, korrekt og transparent. Med udgangspunkt i stigende forventninger om formidlingsaktiviteter vil der være særligt fokus på udbredelse af principperne for god forskningsformidling i 2020, via ledelsesstrengen og relevante udvalg og fora, samtidig med, at administrationen som rådgiver forskerne i forhold til formidling vil have et skærpet fokus på principperne.

7. Forskeruddannelse

7.1 Obligatorisk kursus i god videnskabelig praksis

Det er obligatorisk for ph.d.-studerende ved Det Humanistiske Fakultet at deltage i et kursus i god videnskabelig praksis som led i ph.d.-uddannelsen. Ph.d.-skolen udbyder løbende kurset *Applying the Danish Code of Conduct for Research Integrity to your Research*. Kurset afholdes i samarbejde med de øvrige ph.d.-skoler på AAU for at sikre opmærksomhed omkring andre hovedområders traditioner inden for god videnskabelig praksis.

7.2 Referencetjek af ph.d.-afhandlinger

Ph.d.-studerende sender senest 20 arbejdsdage før den endelige indlevering sit næsten færdige manuskript til ph.d.-afhandlingen til referencetjek¹² ved ph.d.-skolen for at sikre, at den ph.d.-studerende har kendskab til gældende principper og standarder inden for god videnskabelig praksis. Såfremt referencetjekket giver anledning til tvivl, modtager den ph.d.-studerende vejledning i forhold til de aktuelle problematikker og afhandlingen tjekkes igen ved indlevering. Hvis den endelige afhandling ikke lever op til gældende principper og standarder ved indlevering sendes sagen til behandling i AAU Praksisudvalg¹³.

7.3 Pligterklæring om overholdelse af god videnskabelig praksis

Ph.d.-studerende indleverer, sammen med ph.d.-afhandlingen, en pligterklæring om, at afhandlingen efter bedste overbevisning overholder gældende principper og standarder for god videnskabelig praksis med en henvisning til Den danske kodeks for integritet i forskning.

8. Akademisk Råd

AAU Praksisudvalget afrapporterer til Akademisk Råd én gang årligt, hvor Akademisk Råd samtidig følger op på, om nærværende retningslinjer er dækkende og opdaterede i forhold til gældende regler og øvrige tiltag på området.

OPRINDELSE, BAGGRUND OG HISTORIK

¹⁰ Politik for håndtering af forskningsdata: [Politik for håndtering af forskningsdata](#)

¹¹ Danske Universiteters principper for god forskningsformidling: [Danske Universiteters principper for god forskningskommunikation](#)

Retningslinjerne er udarbejdet som følge af *Lov nr. 383 af 26/04/2017 om videnskabelig uredelighed mv.* samt *Vedtægt for Aalborg Universitet*.

Retningslinjerne er godkendt af Akademisk Råd den 7. februar 2020.

OVERORDNEDE RAMMER

[Vedtægt for Aalborg Universitet](#)

[Lov nr. 383 af 26/04/2017 om videnskabelig uredelighed mv.](#)

[Den danske kodeks for integritet i forskning](#)

[Politik for håndtering af forskningsdata](#)

[Danske Universiteters principper for god forskningskommunikation](#)

KONTAKT / ANSVAR

Dekansekretariatet, Det Humanistiske Fakultet